

RESUMÉ

SROVNÁNÍ NESROVNATELNÉHO ANEB EXISTOVALA V NEJNOVĚJŠÍCH ČESKÝCH DĚJINÁCH EPOCHA TOTALITARISMU?

Miloš Havelka

Cílem textu je poukázat na některé specifické problémy vznikající při aplikaci konceptu totalitarismu na český případ. Především jde o rozšíření jeho hlediska zaměřeného primárně na politické faktory o sociologické a demografické aspekty.

Oproti v Česku převládajícímu používání pojmu „totalitní“ pro celé období mezi lety 1939 a 1989 se autor zabývá otázkou vnitřní jednoty této periody. Výchozím momentem se mu přitom stávají proměnné procesy, kterými česká společnost prošla mezi lety 1938 a 1956. Dokládá, že etnické, demografické, sociální a politické restrukturalizace této doby napomohly vytvoření „totalitární mentality“ v české společnosti. O tuto mentalitu se opíraly diktatury oné epochy – v protikladu k často vzývané „demokratické tradici první republiky“. Za rozhodující předpoklad pro vznik specifické totalitní formy organizace české společnosti je označeno „zmasovění“ ve smyslu Hannah Arendtové prostřednictvím mocenskopolitických manipulací sociálních struktur během let 1938–1956.